چوارینەکانی خەییام
وەرگێڕانی / ئەحمەد شاڵی
1977–1924

یـــاران, چو به اتفاق میعاد کنید خود را به جمال یکدگر شاد کنید ساقی چو مِی مغانه در کف گیرد بـــــیچاره فلان را به دعا یاد کنید	**کاتێ کۆڕتان بەست یارانی گیانی مەجلس گەرم بوو بە شادومانی ساقی کە بادەی گوڵگونی هانی بە دوعا یادکەن هاوڕێ فڵانی**	1
امشب می جامِ یک مَنی خواهمکرد خود را به دو جامِ می غنی خواهمکرد اول سه طلاقِ عقل و دین خواهم داد پس دخترِ رَز را به زنی خواهم کرد	**ئەم شەو پیاڵەی مەی تەواو پڕ ئەکەم خۆم بە پێکێ دووان مەست و شڕ ئەکەم هەرسێ تەڵاقی عەقڵ و دین ئەدەم ئەوسا کچی ڕەز مارە بڕ ئەکەم**	2
گر بر فلکم دست بدی چون یزدان برداشتمی من این فلک را ز میان از نو فلکی دگر چنان ساختمی کازاده بکام دل رسیدی آسان	**گەر ئەبووم بە خواو خاوەنی جیهان هەمووم سەرتا پا تەخت ئەکرد وێران ئەوسا بە چەشنێ نوێم ئەکردەوە ئازاد بە کامی دڵ بگەیت ئاسان**	3
در گوش دلم گفت فلک پنهانی حکمی که قضا بود ز من میدانی در گردش خویش اگر مرا دست بدی خود را برهاندمی ز سرگردانی	**بە گوێما فەلەك هێواش چرپاندی تۆ حكمی قەدەر لە من ئەزانی ئەم گێژو خولەم بەدەست خۆم بوایە خۆم ڕزگار ئەکرد لە سەرگەردانی**	4
چون عهده نمی‌شود کسی فردا را حالی خوش دار این دل پر سودا را می نوش به ماهتاب ای ماه که ماه بـسیار بتابـد و نیابـد ما را	**مادام سبەینێ هەر ئەڕۆی ناچار ئەمڕۆ دڵ خۆش کە لە بەندی ئازار تا مانگە شەوە مەی بخۆ کەمانگ شەوگار شەق ئەکا بێ تۆ گەلێ جار**	5
هر گه که بنفشه جامه در رنگ زند در دامنِ گل بادِ صبا چنگ زند هشیار کسی بُوَد که، با سیمْبَری می نوشد و جام باده بر سنگ زند	**کاتێ وەنەوشە شین و خاڵ خاڵە شەماڵ شەن ئەکا چاکی گوڵاڵە هۆشیار کەسێکە دەس لە ملانی یار شەراب ئەنۆشێ ئەشکێنی پیاڵە**	6
افسوس که نامه جوانی طی شد و آن تازه بهار زندگانی دی شد آن مرغ طرب که نام او بود شباب افسوس ندانم که کی آمد کی شد	**حەیف ڕۆژانی جوانیم بەسەر چوو بەهاری تازەی ژینم ووشك بوو ئەو باڵندەیەی کە گە نجی ناو بوو هاوار نازانم کەی هاتوو کەی چوو**	7

8	**هاکا کاروانی ژیان تێپەڕ بوو کوڕگەل با کۆڕێ ببەستین هەموو ساقی، تۆش غەمی بەیانی مەخۆ مەی تێکە، زوو بە، شەومان بەسەرچوو**	این قافله عمر عجب میگذرد دریاب دمی که با طرب میگذرد ساقی غم فردای حریفان چه خوری پیش آر پیاله را که شب میگذرد
9	**لە مەی ، گەر تۆبە، بکەی نادانی سەد تۆبە بکەی، هەر پەشیمانی گوڵ یەخەی دڕا بولبول نالانی جا تۆ چۆن تۆبە، بە حەق ئەزانی**	توبه مکن از می اگر مي باشد صد توبه نادمانه در پی باشد گل جامه دران بلبل نعره زنان در وقت چنین توبه رواکی باشد
10	**ئەم گۆزەش وەك من کوشتەی یارێ بوو گیرۆدەی داوی چاو بە خوماریێ بوو ئەو قوڵفەش کەوا لە گەر دنیایە دەستێك بوو لە مل شەدەلاریێ بوو**	این کوزه چو من عاشق زاری بوده است در بند سر زلف نگاری بودەست این دسته که بر گردن او می‌بینی دستی‌ست که برگردن یاری بودەست
11	**دڵ نوێژو ڕۆژوو بردی بە تاڵان ووتم سەد شوکر کە بوو ڕزگارمان کەچی بە بایەك دەست نوێژ بوو بەتاڵ قومێ مەی تەقەی لە ڕۆژوو هەڵسان**	طبعم به نماز و روزه چون مایل شد گفتم که مراد کلیم حاصل شد افسوس که این وضو به بادی بشکست و آن روزه به نیم جرعه می باطل شد
12	**لێوم نایە سەر لێوی شوشەی مەی لێی پاڕامەوە عومرم درێژکەی دەم لەناو دەم بوین چرپانی فەرموی مەی بخۆ کۆچی هێجگاری ئەکەی**	لب بر لب کوزه بردم از غایت آز تا زو طلبم واسطهٔ عمرِ دراز لب بر لب من نهاد و می‌گفت به راز می خور، که بدین جهان نمی‌آیی باز
13	**بە شەراب بمشۆن ئەوسا بمنێژن چەند سەرخۆشێکیش تەلقینم بێژن گەر لە حەشریشدا بە دوما گێژن خاکی مەیخانەم لە دوو ببێژن**	چون درگذرم به باده شویید مرا تلقین ز شرابِ ناب گویید مرا خواهید به روز حَشْر یابید مرا از خاکِ درِ میکده جویید مرا
14	**ئۆخەی بۆ دڵێ، عاشق پەرێشان هەردەم نازدارێ، نەییا بە تاڵان قەت حساب ناکەم ڕۆژێ لە ژیان نەمژم، نەکرۆژم، جووتێ لێوی جوان**	ای وای بر آن دل که در او سوزی نیست سودا زده ی مهر دل افروزی نیست روزی که تو بی عشق به سر خواهی برد ضایع تر از آن روز ترا روزی نیست...

15	**پێم دەڵێن مانگی ڕەمەزان واهات ئیتر ناتوانیٚ دەم لە مەی بدات من لە شەعبانا هێندە مەی ئەخۆم سەرخۆش بکەوم تا جەژنیش ئەڕوات**	گویند که ماه رمضان گشت پدید من بعد به گرد باده نتوان گردید در آخر شعبان بخورم چندان می کاندر رمضان مست بیفتم تا عید
16	**ئەوانەی دەریای هۆش و هونەر بوون ڕوناکی ڕێگای خۆشی بەشەر بوون سەریان دەرنەکرد لەم شەوە زەنگە ووڕێنەیەکیان کرد و تێپەڕ بوون**	آنانکه محیط فضل و آداب شدند در جمع کمال شمع اصحاب شدند ره زین شب تاریک نبردند برون گفتند فسانه‌ای و در خواب شدند
17	**کاتیٚ دوا گوڵی عومرم ووشك ئەبیٚ ئەندامی جەستەم لەبەر یەك دەرییٚ ئەگەر خاکەکەم بەکاسەی مەی بیٚ هەرپڕ مەی کرام هەڵئەسمە سەرپیٚ**	آنگه که نهال عمر من کنده شود و اجزام زیکدگر پراکنده شود گر آنگه صراحی کنند از گلی من حالی که ثراز قیش کنی زنده شود
18	**شەونم وەنەوشە بۆیە پاڵ ئەخا ئەو لەشە ڕوتەی بەر شەماڵ ئەخا گوڵخونچە بۆیە سەر بەرزە دایم سەرپۆشی شەرم سەر ڕوی ئاڵ ئەخا**	هر صبح که روی لاله شبنم گیرد بالای بنفشه در چمن خم گیرد انصاف مرا ز غنچه خوش می‌آید کو دامن خویشتن فراهم گیرد
19	**ئەڵێن بەهەشتەو حۆری چاو کەژاڵ شیرەو هەنگوینە و شەرابێکی ئاڵ من باکم چی بیٚ کە لێرە هەم بیٚ مەی و یارێکی تەڕی چواردەساڵ**	گویند بهشت و حور عین خواهد بود آنجا می و شیر و انگبین خواهد بود گر ما می و معشوق گزیدیم رواست چون عاقبت کار چنین خواهد بود
20	**لەم ژینە ناگەین هەرگیز من و تۆ ئاڵۆسکاوە پیس تاڵ و تانە و پۆ لە پشت پەردەوە ئەکەین گفتوگۆ کە پەردە لاچوو شیوەنە و ڕۆڕۆ**	اسرار ازل را نه تو دانی و نه من وین حرف معما نه تو خوانی و نه من هست از پس پرده گفتگوی من و تو چون پرده در افتد نه تو مانی و نه من
21	**خوا کە خوڵقانی سروشتی ئینسان بۆچی کەم و کورت ناڕێکی خوڵقان خۆ ئەگەر باشە بۆچ مان و نەمان گەر خرا پیشە لە کیٚ بوو تاوان؟**	دارنده چو ترکیب طبایع آراست از بهر چه او فکندش اندر کم و کاست گر نیک آمد شکستن از بهر چه بود ورنیک نیامد این صور عیب کراست

22	**یا شێخ هەرچەندە تەواو سەرخۆشین هێشتا هەر لە تۆ زیاتر بە هۆشین خوێنی خەڵق ئەخۆیت ئێمە خوێنی ڕەز پێم بڵێ کاممان خوێناو ئەنۆشین**	ای مفتی شهر از تو پرکار تریم با این همه مستی ز تو هشیار تریم تو خون کسان خوری و ما خون رزان انصاف بده کدام خون خوار تریم
23	**حەیرانە بەشەر لە شێوەی جوانی سەد جار دڵ ئەکا خۆی بە قوربانی ئەم گۆزە کەری دەهر ئەو جوانە ئەبینی وەك شێت لە پڕ شکانی**	جامی است که عقل آفرین میزندش صد بوسه ز مهر بر جبین میزندش این کوزه‌گر دهر چنین جام لطیف می‌سازد و باز بر زمین میزندش
24	**لە جەرگەی زەوی تا لووتکەی زوحەل یەك یەك نهێنی دنیام کردۆ حەل هەر مەکرو فێڵ و گرێ کوێرەیەك هەمووم کردەوە، ما گرێی ئەجەل**	از جرم گل سیاه تا اوج زحل کردم همه مشکلات عالم را حل بیرون جستم زبند مکرو حیل هر بند گشاده شد مگو بند اجل
25	**لای گۆزە کەرێ وەستام بە پەرۆش هەزار گۆزەم دی بە هۆش و بێ هۆش گۆزەیەك لە پڕ قیژانی ووتی گۆزەکەر کوانێ؟ کوا گۆزە فرۆش**	در کارگه کوزه‌گری رفتم دوش دیدم دو هزار کوزه گویا و خموش ناگاه یکی کوزه برآورد خروش کو کوزه‌گر و کوزه‌خر و کوزه فروش
26	**هەور هاتو گریا دیسان بەهارە وەرە سەرخۆش بین لەم سەوزە زارە ئاخۆ سەوزەگیای سەرگۆڕی ئێمە سبەی سەیرانگای کام هەرزەکارە**	ابر آمد و باز بر سر سبزه گریست بی بادۀ گلرنگ نمی‌باید زیست این سبزه که امروز تماشاگه ماست تا سبزۀ خاک ما تماشاگه کیست
27	**کافرم بێ دین کوانێ ڕەزای تۆ؟ دڵ ڕەشم کوانێ تیشکی چرای تۆ؟ تۆ ئەگەر بە نوێژ بەهەشتم بەیتێ ئەوە کڕینە کوانێ سەخای تۆ؟**	من بندۀ عاصیم رضای تو کجاست تاریک دلم نور و صفای تو کجاست ما را تو بهشت اگر به طاعت بخشی این بیع بود لطف و عطای تو کجاست
28	**کەوتمە دنیاوە گێژو سەرگەردان لە ژین چیم نەدی غەیری سەرسوڕمان بە زۆریش ئەڕۆم ئەمرم نازانم لەم هاتو چوونەم چی بو مەبەستیان**	آورد به اِضطرارم اوّل به وجود، جز حیرتم از حیات چیزی نفزود، رفتیم به اِکراه و ندانیم چه بود زین آمدن و بودن و رفتن مقصود!

29	چومە گوزەری گۆزە فرۆشان لە قوڕ ئەیانکرد هەزار گۆزەی جوان خەڵکە کوێرنەبووم بە چاوی خۆم دیم کەللەی با پیرمە قوڵفی گۆزەکان	بر کوزه گوی پری کردم گذری از خاك همی نمود هر دم هنی من دیدم اگو ندید بی صبری خاك پدرم در کف هر کوزه گوی
30	ئەڵێن خوا پەرست گەر مرد بە ئیمان لەو دنیاش نزیك بەبارەگای خوان ئیمەو مەی و یار دایم پێکەوەین بە ڵکو لەو دنیاش هەر وابین دیسان	گویند هر آن کسان که با پرهیزند زانسان که بمیرند چنان برخیزند ما با می و معشوقه از آنیم مدام باشد که به حشرمان چنان انگیزند
31	ڕێگای هاتوچۆم ئەتەنێ بەداو بە خەتاو گوناه بە تەفرەی ڕازاو هەزاران پەند م بەسەر ئەهێنێ تاوان لە تۆیە و من عاصیو بەد ناو	بر رهگذرم هزار جا دام نهی گویی بگیرمت اگر گام نهی یک ذره ز حکم تو جهان خالی نیست! حکمم تو کنی و عاصیم نام نهی؟
32	وەك ئاو لە دەریا، لە دەشت (با) ڕۆیی ڕۆژێکی تریش لە ژین وا ڕۆیی نەکەن قەت غەمی دوو ڕۆژ هەڵگری ڕۆژێك نەهاتوو ڕۆژێك وا ڕۆیی	این یک دو سه روز نوبت عمر گذشت چون آب به جویبار و چون باد به دشت هرگز غم دو روز مرا یاد نگشت روزی که نیامدەست و روزی که گذشت
33	لە مەیخانە بین پەنا بەرم بۆت خێرترە بێ تۆ نوێژ کەم لە مزگەوت ئەوەڵ و ئاخر هەر خۆت حسابی بەهەشت یا دۆزەخ سەرپشکی بۆ خۆت	با تو به خرابات اگر گویم راز به زانکه به محراب بی تو کنم نماز ای اول و ای آخر خلقان همه تو خواهی تو مرا بسوز و خواهی بنواز
34	لە ڕۆژی ئەزەل کە دروست کرام دەرسی سەرخۆشی و عەشق دادرام ئەوسا کە تەواو قاڵ بووم و سوام بە خوای سەرخۆشی و عەشق ناو برام	چند بد ازل مرا باد انشا کرد برمن زنخست درس عشق املاکرد وانگله قراصد ریز عشق مرا مفتاح در خزائن معنی کرد
35	لە زانست هەرگیز من دوا نەکەوتووم نهێنی دنیام زۆری کرد مەعلوم حەفتاودوو ساڵی ڕەبەق خەریك بووم ئەوسا حاڵی بووم هیچ حاڵی نەبوم	هرگز دل من ز علم محروم نشد کم ماند ز اسرا که معلوم نشد هفتادو دوسال فکر کردم شب و رزو معلومم شد هیچ معلوم نشد

36	ئەو ڕۆژە ئەسپی فەلەك زین كرا مشتەری و پەروین ڕێكوپێك خرا ئەوە بەشمان بوو كە هەر سەرخۆش بین گوناهمان چی بو وامان پێ برا	آن روز كه مركب فلك زين كردند آرايش مشترى و پروين كردند اين بود نصيب ما زديوان قضا ما را چه گنه قسمت ما اين كردند
37	ئەی چەرخ كردەوەی پیست وەهایە كوشتن و بڕین لای تۆ ڕەوایە گەر بدڕین جەرگی خاكی دەرون ڕەش ئای كە گەوهەری تایابی تیایە	ای چرخ فلک خرابی از کینه تست بیداد گوي شیوه دیرینه تست ای خاك اطر سینه تو بشكافتند بس طوهر قیمتي كه درسینه تست
38	ئەی دڵ كە دنیا پیشەی نەمانە بۆچی ئەم هەوڵ و ڕەنجە گرانە غەم لەسەر دڵت هەرگیز بار مەكە چارەنوس چی بێ ئەیكا زەمانە	ای دل چو حقیقتِ جهان هست مَجاز، چندین چه بَری خواری ازین رنجِ دراز! تن را به قضا سپار و با درد بساز، کاین رفته قلم زِ بهرِ تو ناید باز.
39	هەرچەند شیرینە ڕەنگ و شێوەمان چاوڕەش، ڕوومەت گەش، بالابەرزو جوان لەگەڵ ئەوەشا مامۆستای ژیان خۆشی نازانێ بۆ ئێمەی خولقان	هر چند كه رنگ و بوی زيباست مرا چون لاله رخ و چو سرو بالاست مرا معلوم نشد كه در طربخانه خاك نقاش ازل بهر چه آراست مرا
40	چاكەو خراپە پیشەی بەشەرە خۆشی و ناخۆشیش قەزاو قەدەرە گلەیی مەكە تۆ لە زەمانە وەك تۆ زەلیلە ئەو قوڕ بەسەرە	نیکی و بدی که در نهاد بشر است شادی و غمی که در قضا و قدر است با چرخ مکن حواله کاندر ره عقل چرخ از تو هزار بار بیچارەتر است
41	ساتوبی خوا بگە فریای دڵ هەی ناسك بەدەن، شیرین تر لە گوڵ تا گۆزەیەك مەی بخۆین بەر لەوەی بە گۆزە بكرێین، بچینە ژێر گڵ	برخیز و بیا بتا برای دل ما حل كن به جمال خویشتن مشكل ما یک كوزه شراب تا بهم نوش كنیم زان پیش كه كوزەها كنند از گل ما
42	پێش ئێستا نیشان بووەو نوسراوە چاك بیت یان خراپ بۆت دانراوە چارەنوس چی بێ هەر ئەوە ئەبێ خۆت بكوژی ببڕی سودی نەماوە	زین پیش نشانِ بودنیها بودەاست، پیوسته قلم ز نیک و بد فرسودەاست؛ تقدیر ترا هر آنچه بایست بداد، غم خوردن و کوشیدنِ ما بیهوده است،

43	**تاكەی خۆ پەرست لە پێناوی ژین** **هەرغەمی بوون و نەبوون بچێژین** **سەرخۆش بە عومرێ ئە نجامی گڵ بێ** **چاكە بە مەستی، یا خەو، بیكوژین**	عمرت تاکی بخود پرستی گذرد یا درپي نیستي و هستی گذرد مي نوش که عمری که اجل درپی اوست ان که خواب یا نیستي گذرد
44	**پلاری زەمان داویتە پێش خۆ** **ئەتبا و ئەت هێنێ بێ قرِە برۆ** **ئەو كەسەی كەتۆی وا بەم دەردە برد** **ئەو ئەزانێت و ئەو ئەی زانێ بۆ**	ای رفته به چوگان قضا همچون گو چپ می خور و راست میرو و هیچ مگو کانکس که تو را فکند اندر تک و پو او داند و او داند و او داند و او
45	**یەك جام لەشەراب دێنێ دڵ و دین** **یەك قومی دێنێ هەموو موڵكی چین** **بە غەیری شەراب نیە لە گەردون** **تاڵێك ببزوێنێ سەد گیانی شیرین**	یک جام شراب صد دل و دین ارزد یک جرعه می مملکت چین ارزد جز باده لعل نیست در روی زمین تلخی که هزار جان شیرین ارزد
46	**بوكە شووشەین و فەلەك وەك منداڵ** **پێمان تەخت ئەكا ئارەزوو و خەیاڵ** **رۆژێك دوو سەما ئەكەین و دوایی** **گەزێ دوان كفنەو یەك دوو گەزیش چاڵ**	ما لُعْبَتِگانیم و فلک لُعبَت‌باز، از روی حقیقتی نه از روی مَجاز؛ یک‌چند درین بساط بازی کردیم، رفتیم به صندوقِ عدم یک‌یک باز!
47	**گەر لە بەهارا كچێكی چاو مەست** **بیكا بە دەمتا یەك دوو پێكی خەست** **خەڵكی بابڵێن لەسەگ كەمتر بم** **بەهەشت ناو بەرم و قەت ببم دەربەست**	در فصل بهار اگر بتی حور سرشت یک ساغر می دهد مرا بر لب کشت هر چند به نزد عامه این باشد زشت سگ به ز من است اگر برم نام بهشت
48	**لەم وێرانەی كۆن چەرخی زەمانە** **مەی بخۆ دنیا دەوران دەورانە** **نۆبەت گەیشتێ ئاخ و ئۆف مەكە** **هەمومان بەشەق ئەكەن رِەوانە**	در دایره سپهر ناپیدا غور جامی‌ست که جمله را چشانند بدور نوبت چو به دور تو رسد آه مکن می نوش به خوشدلی که دور است نه جور
49	**شەماڵ داوێنی گوڵی دادرِان** **بلبل لە ناو گوڵ كەوتۆتە فغان** **لە ژێر سێبەری گوڵانا تاوێ** **دانیشە زۆر جار ئەرِوێ لە خاكما**	بنگر ز صبا دامن گل چاک شده بلبل ز جمال گل طربناک شده در سایه گل نشین که بسیار این گل در خاک فرو ریزد و ما خاک شده

50	**خەیام سەرخۆش بوی بە کەیف و جۆش بە لە خزمەت یارا خۆش بەو بەهۆش بە دنیای بێ وەفا کە هەر نەماوە وەك هەی هەمیشە مەست و دڵ خۆش بە**	خیام اگر ز باده مستی خوش باش با ماه رخی اگر نشستی خوش باش چون عاقبت هستی ما نیستی است انگار که نیستی چون هستی خوش باش
51	**لەگەڵ نازداری جوانی شل و مل سەرخۆش بوی بیکە سەد ماچی بەدڵ بەر ئەوەی بدڕێ ڕەشە بای ئەجەل کراسی عومرت وەك داوێنی گوڵ**	با سرو قدی تازه‌تر از خرمن گل از دست منه جام می و دامن گل زان پیش که ناگه شود از باد اجل پیراهن عمر ما چو پیراهن گل
52	**ئەی دڵ فەلسەفەی دنیا بەتاڵە هۆگری یار بەو ئەم مەیە تاڵە بەر لەوەی رۆژگار خوێنت برێژێ تۆ خوێنی شووشە بڕێژە پیاڵە**	از درسِ علوم جمله بگریزی بِهْ و اندر سرِ زلفِ دلبر آویزی به ز آن پیش که روزگار خونت ریزد تو خونِ قِنینه در قدح ریزی به
53	**هاودەمی مەی بە، خەزنەی مەحموودە لە نای گوێ بگرە نەغمەی داوودە قەت خەمی دوێنێ و سبەینێ مەخۆ ئەمڕۆ خۆش بژی باقی بێ سودە**	با باده نشین که ملك محمود اینست وز چنگ شنو که لحن داود اینست از نامده و رفته دگر یاد مکن خوش باش که از وجود مقصود اینست
54	**بە بادە دەردی دڵت بەبادە عومری بێ بادە هیچە بەر بادە مەڵێ حەرامەو کیمیا گەریە قومێکی هەزار دەردی پێ لادە**	می خور که ز دل کثرت و قلت ببرد و اندیشه هفتاد و دو ملت ببرد پرهیز مکن ز کیمیایی که از او یک جرعه خوری هزار علت ببرد
55	**دوێنێ سەرخۆش بووم چومە مەیخانە دیم پیرێ گۆزەی مەی لەسەر شانە وتم مامەی پیر لە خوا شەرم کە ووتی سەرخۆش بە خوا میهرەبانە**	سرمست به میخانه گذر کردم دوش پیری دیدم مست و سبوئی بر دوش گفتم ز خدا شرم نداری ای پیر ؟ گفتا کرم از خداست ، می نوش و خموش
56	**گوایە من بوون و نەبوون ئەزانم هەروا هۆی بەرزی و نزمی ژیانم لەگەڵ ئەوەشدا شەرمم بە خۆم دێ ناگاتە مەستیی روتبە و نیشانم**	من ظاهرِ نیستی و هستی دانم من باطنِ هر فراز و پستی دانم با این‌همه از دانشِ خود شَرْمَم باد گر مرتبه‌ای وَراءِ مستی دانم

57	**من وازم له مەی و مەستی نەهانی له بەرتەنگ دەستی یا پەشیمانی من مەیم ئەخوارد دڵخۆش بم ئێستاش تۆ هاتیە ناو دڵ مەیم وازهانی**	من می نه ز بهر تنگدستی نخورم یا از غم رسوایی و مستی نخورم من می ز برای خوشدلی میخوردم اکنون که تو بر دلم نشستی نخورم
58	**لەسەر گوڵاڵە شەونمی نەورۆز مەی و دەنگ خۆشی ئافرەتێکی قۆز دوێنێ بەسەر چوو خۆش بێ یا ناخۆش ئەمڕۆکە خۆشە ڕۆژێکە پیرۆز**	بر چهره گل نسیم نوروز خوش است در صحن چمن روی دل‌افروز خوش است از دی که گذشت هر چه گویی خوش نیست خوش باش وز دی مگو که امروز خوش است
59	**ئێمەین و مەی و موتریب کەسی تر گیان و دڵ و جام هەمووی له مەی پڕ بێ ترس له عەزاب له بەخشینی خوا نه باکی خاك و نه باو نه ئاگر**	ماییم و می و مطرب و این کنج خراب جان و دل و جام و جامه پر درد شراب فارغ ز امید رحمت و بیم عذاب آزاد ز خاک و باد و از آتش و آب
60	**فەلەك له زەوی گوڵێکی نەڕوان نه یخاته خاك و نەیکوژێ دیسان گەر هەور وەك ئاو خاکی ئەباران تا حەشر ئەباری خوێنی پیرو جوان**	گردون ز زمین هیچ گلی برنارد کش نشکند و هم به زمین نسپارد گر ابر چو آب خاک را بردارد تا حشر همه خون عزیزان بارد
61	**شێخێك به ژنێکی ئەووت سەرخۆشی ئەم باخەڵ ئەکەی لەسەر ئەو کۆشی ووتی من وەهام بەلام تو خوا تۆ ڕاستە ئەو بەرگە بۆ خوا ئه پۆشی**	.شیخی به زنی فاحشه گفتا: مستی هر لحظه به دام دگری پابستی گفتا؛ شیخا، هر آنچه گویی هستم آیا تو چنان‌که می‌نمایی هستی؟
62	**تاکەی چۆڵ پەرست لەم کێوو دەشتە ببمە ئێشکچی بەبێ کەنیشتە خەیام کێ ئەڵێ جەهەنەم جێتە کێ چوە جەهەنەم کوا ئەو بەهەشتە**	تا چند زنم بروی دریاها خشت بیزار شدم ز بت‌پرستان کنشت خیام که گفت دوزخی خواهد بود که رفت بدوزخ و که آمد ز بهشت
63	**که کێشرا گیانی پاکی من و تۆ خشتی دوو بۆ سەر لاکی من و تۆ ئەوسا بۆ خشتی گۆڕی ئەم و ئەو له قالب ئەدەن خاکی من و تۆ**	از تن چو برفت جان پاک من و تو خشتی دو نهند بر مغاک من و تو و آنگاه برای خشت گور دگران در کالبدی کشند خاک من و تو

64	**بێ حەد بێ حساب مردن پیرو جوان نەمان بیست کەسێ بێتەو لەوان ڕێی هات و نەهات ناگەڕێتەوە چیت هەیە بیبە لە سوك و گران**	از جمله رفتگان این راه دراز باز آمده کیست تا بما گوید باز پس بر سر این دو راههٔ آز و نیاز تا هیچ نمانی که نمی‌آیی باز
65	**ئەڵێن جەهەنم جێگەی سەرخۆشە قەت باوەڕ ناکا کەسێ بە هۆشە سەرخۆش و عاشق بچنە جەهەنم بەهەشتێ وابێ چۆڵەو ناخۆشە**	گویند مرا که دوزخی باشد مست قولیست خلاف دل در آن نتوان بست گر عاشق و میخواره بدوزخ باشند فردا بینی بهشت همچون کف دست
66	**نەئەبوم گەر بوون بەدەستم بوایە نەش ئەچووم ئەگەر چارەم بکرایە خۆزگە سەد خۆزگە بۆ ئەم دنیایە یان نەهاتمایە یان نەچومایە**	گر آمدنم بخود بدی نامدمی ور نیز شدن بمن بدی کی شدمی به زان نبدی که اندر این دیر خراب نه آمدمی نه شدمی نه بدمی
67	**چارەنوس چی بێ ناگۆڕێ ئیتر غەم جەرگت لە خوێن زیاتر ئەکا پڕ بە درێژی عومرت خوێناو بنۆشی هەر ئەوەی کە هەی ئیتر هیچی تر**	از رفته قلم هیچ دگرگون نشود وز خوردن غم به جز جگر خون نشود هان تا جگر خویش به غم خون نکنی هر ذره هر آن چه هست افزون نشود
68	**چۆن هەوری نەورۆز گوڵاڵە ئەشوا تۆش پەژارەی دڵ بەمەی بشۆ وا ئەم لالەزارەی سەیرانگای تۆیە سبەی ئەبینی لە خاکت ڕوا**	چون ابر به نوروز رخ لاله بشست برخیز و بجام باده کن عزم درست کاین سبزه که امروز تماشاگه توست فردا همه از خاک تو برخواهد رست
69	**عەشقێ کە پاك بێ ووشك و بێ تامە هەروەك خۆڵەمێش بێ ترس و سامە عاشق ئەوەیە مانگ و ڕۆژو ساڵ بێ خەو بێ خواردن بەبێ ئارامە**	عشقی که مجازی بُوَد آبَش نبود چون آتش نیم مرده تابش نبود عاشق بایدکه سال وماه و شب و روز آرام و قرار و خورد و خوابش نبود
70	**شکاندت شوشەی مل باریکی جوان چیت بیستووە مەکە ئاڵۆزی دیسان مەگەر سەرخۆش بوی هەی خاکم بەسەر ئەو مەیە خۆشەت بەناحەق ڕژان**	ابریق می مرا شکستی، ربی بر من در عیش را ببستی، ربی من مِی خورم و تو می‌کنی بدمستی خاکم به دهن مگر که مستی، ربی

71	**کەیف و مەی خواردن ئیمانی منە دوور لە کفرو دین پەیمانی منە بوکی زەمانە ووتی دڵی تۆش مارەیی و خشڵ و نیشانی منە**	می خوردن و شاد بودن آیین منست فارغ بودن ز کفر و دین دین منست گفتم به عروس دهر کابین تو چیست گفتا دل خرم تو کابین منست
72	**هەر قومێ ساقی لە مەی بڕژێنێ کوێرایی بەسەر دیدەما دێنێ سوپاس بۆ خواکەی کە بادەی خوڵقان قومێکی هەزار دەرد ئەپەڕێنێ**	هر جرعه که ساقیش به خاک افشاند در دیده ی من آتش غم بنشاند سبحان الله! تو باده می پنداری آبی که دو صد درد دلت بنشاند؟
73	**نازانم ئەوەی کردمی بە ئینسان بەهەشتی دامێ یا دۆزەخ کامیان نەی و پیاڵەی مەی ئافرەتێکی جوان ئەم سیانە بۆ من بەهەشت بۆ خۆیان**	من هیچ ندانم که مرا آنکه سرشت از اهل بهشت کرد یا دوزخ زشت جامی و بتی و بربطی بر لب کشت این هر سه مرا نقد و ترا نسیه بهشت
74	**بم دەنێ پێش مەرگ یەك قوم بادەی ڕوت بەڵکو ڕووی زەردم ئاڵ کا وەك یاقوت مردیشم دیسان هەر بەمەی بم شۆن لە داری ڕەزیش بۆم بکەن تابووت**	زنهار ز جام مِی مرا قوت کنید این چهره ی کهربا چو یاقوت کنید چون مرده شوم به باده شویید مرا از چوب رَزَم تخته ی تابوت کنید
75	**هاتن بەدەستمان نەبوو تا نەڕۆین تالاوی مەرگیش هەر ئەبێ بخۆین دەخیلتم ساقی هەستە تا زووە داخی زەمانە با بە مەی بشۆین**	چون آمدنم به من نَبُد روز نخست وین رفتنِ بی‌مراد عَزمی است درست برخیز و میان ببند ای ساقی چُسْت کاندوهِ جهان به می فروخواهم‌شست
76	**گوڵ ووتی یوسفی مصری گوڵزارم یاقوتم و زێڕە بزەی سەر زارم ووتم یوسفی؟ نیشانی! ووتی داوێن بە خوێن سوور سەیرکە زامارم**	گل گفت که من یوسف مصر چمنم یاقوت گرانمایه پر زر دهنم گفتم که چو تو یوسفی نشانی بنمای گفتا بنگر غرقه به خون پیرهنم
77	**بەهارێکی تەڕ گوێ کانی و ئاوێ لەگەڵ چەند شۆخێ بالا لاولاوێ چەند خۆشە بەزمی ئێمەو مەی و یار دوور لە مزگەوت و کەنیشتە تاوێ**	فصل گل و طرف جویبار و لب کشت با یک دو سه اهل و لعبتی حور سرشت پیش آر قدح که باده نوشان صبوح آسوده ز مسجدند و فارغ ز کنشت

78	**شەو یەخەی شەق بوو مەلا بانگدانە تیشکی ڕۆژ بادەی کردە پەیمانە جارچی بانگ ئەکا مەی بنۆشن دەی شەو و ڕۆژ نەگرن دەرکی مەیخانە**	خورشید کمند صبح بر بام افکند کیخسرو روز، مهره در جام افکند مي خور که منادي سحرگه خیزان آوازه اشربوا در ایام افکند
79	**بێ گوناه کێیە پێم نالێیت یەزدان لە گوناه بەدەرکەی بوە ئینسان من گوناه بکەم تۆش سزام بدەی چی ئەبێ فەرقی من و تۆ قوربان**	ناکرده گنه در این جهان کیست بگو آن کس که گنه نکرد چون زیست بگو من بد کنم و تو بد مکافات دهی پس فرق میان من و تو چیست بگو
80	**بەرەبەیانێ دەنگی هەراسان پیری مەیخانەی لەخەو هەڵ ئەسان هەستە پیاڵەی مەی پڕکە بەر لەوەی بە پیاڵەی مەی کەن کاسەی سەر ئاسان**	آمد سحري ندا زمیخانه ما کاي رند خراباتي دیوانه ما برخیز که پر کنیم پیمانه ز مي زان پیش که پر کنند پیمانه ما
81	**ساقی ناڵەی غەم ئاوازی بەرزە ناوبانگی مەستیم پڕ کورەی ئەرزە بە مووی سپیەوە وەها سەرخۆشم سەرسپی و دڵم گوڵی سەر تەرزە**	ساقی غمِ من بلندآوازه شده‌است سرِ مستیِ من برون ز اندازه شده‌است با مویِ سپیدْ سرخوشم کز میِ تو پیرانه‌سرم بهارِ دل تازه شده‌است
82	**ڕۆحی ڕەوانت لەبەرکە دەردێ لافاوی نەمان ئەیبا دەس بەجێ مەست بە نازانی لە کوێوە هاتووی ناشزانی دوایی بەرەو کوێ ئەچێ**	دریاب که از روح جدا خواهی رفت در پرده اسرار فنا خواهی رفت می نوش ندانی از کجا آمده‌ای خوش باش ندانی به کجا خواهی رفت
83	**بۆ دێر دەست نادەم مزگەوتیش یەقین خۆشم نازانم کە من چیم لە ژین لە دنیا بووم و بەهەشتیش هەروەك لاتی بێ ئیمان قەحبەی ناشرین**	نه لایق مسجدم نه در خورد کِنِشت دانـــد ایـــزد گـــل مرا از چه سرشت نـــه دین و نه دنیا و نه امید بهشت چون کافر درویشم و چون قحبه ی زشت
84	**ڕێی کەوتە گوڵشەن بە مەستی بولبول دی لە بەزمایە جام و مەی و گوڵ هاتە زمان و بە گوێمیا چرپاند عومری ڕۆیشتووت بسپێرە بە گڵ**	چون بلبل مست راه در بستان یافت روی گل و جام باده را خندان یافت آمد به زبان حال در گوشم گفت دریاب که عمر رفته را نتوان یافت

85	**گەر دەستم ئەکەوت من پارچەیە نان پێکێ دوو مەی و نەختێ گۆشتی ڕان کەلاوە کۆنێ ئافرەتێکی جوان وا ئەژیام نەژی شاهەنشای جیهان**	گر دست دهد ز مغز گندم نانی وز می دو منی ز گوسفندی رانی با لاله رخی و گوشه بستانی عیشی بود آن نه حد هر سلطانی
86	**ڕۆژ خۆشەو شەماڵ ئەلەرێتەوە نم نمەی باران گوڵ ئەسرێتەوە بولبولێ ئەی گوت بە گوڵێکی زەرد با جارێ بدرێ مەی بخ ورێتەوە**	روزیست خوش و هوا نه گرم است ونه سرد ابر از رخ گلزار همی شوید گرد بلبل به زبان پهلوی با گل زرد فریاد همی کند که می باید خورد
87	**قورئان کەلامی خوایە و زۆر خۆشە جارجار ئەخوێنرێ نەوەك هەمیشە لەناو پیاڵەی مەی ئایەتێك هەیە هەمیشەو دائیم هەر مەی بنۆشە**	قرآن که مهین کلام خوانند آن را گه گاه نه بر دوام خوانند آن را بر گرد پیاله آیتي هست مقیم کاندر همه جا مدام خوانند آن را
88	**هەموو ڕۆژ ئەڵێم قەستەم بە یەزدان تۆبە لەمەی بێ و تف لەمەی خۆران وا بەهار داهات پڕ گوڵاڵەی جوان ئەمڕۆ تۆ بەکەم تاهەتا شکان**	هر روز بر آنم که کنم شب توبه از جام پیاله لبالب توبه اکنون که رسید وقت گل ،توبه کجاست در موسم گل ،ز توبه یارب توبه
89	**مەی یاقوتی سوور سوراحی کانی لەش پیاڵەکەی و شەرابیش گیانی ئەم پیاڵە جوانەی زەردەخەنەی مەی خوێناوی دڵە ئەگەر بیزانی**	می لعل مذابست و صراحی کان است جسم است پیاله و شرابش جان است آن جام بلورین که ز می خندان است اشکی است که خون دل درو پنهان است
90	**وەختێ پیاڵەهات هەی شۆخی نازدار بیگێڕە بەزمی مەی و عود و تار سەد (جەم)سەد(کەی) خستۆتە ناوچاڵ هاتنی مانگ و ڕۆیشتنی هەر جار**	هنگام صبوح ای صنم فرخ پی برساز ترانه‌ای و پیش‌آور می کافکند بخاک صد هزاران جم و کی این آمدن تیرمه و رفتن دی
91	**گەر لە مەی مەستم بەڵێ من مەستم کافرم بێ دین من بت پەرستم هەرکەس بە جۆرێك ئەمداتە قەڵەم من خۆم ئەزانم چییە مەبەستم**	گر من ز می مُغانه مستم، هستم، گر کافِر و گبْر و بت‌پرستم، هستم، هر طایفه‌ای به من گمانی دارد، من زانِ خودم، چُنان‌که هستم هستم

92	ئەی لەسەر سەری هەموو سەروەران ئەزانی کەی مەی حەڵاڵ ئەکا گیان شەممەو یەك و دوو، سێ شەممەو چوار پێنج شەممە، جمعە، شەو مەلا بانگان	اي بر سرد ران عالم افروز دانی که چه وقت می بود روح افروز یکشنبه دوشنبه سیشنبه و چهار پنج شنبه و آدینه و سنبه شب و روز
93	گەر دەستگیرت بوو تۆ پارچە نانێ کەلاوە کۆنێ سووچی کۆلانێ نەکەس غولامت نە غولامی کەس لە بەهەشت ئەژیت تۆ خۆت وادانێ	در دهر هر آن که نیم نانی دارد از بهر نشست آشیانی دارد نه خادم کس بود نه مخدوم کسی گو شاد بزی که خوش جهانی دارد
94	کە خۆت مەی ناخۆیت لە سەرخۆش مەگرە خۆت پیاو چاك مەکە بە فێڵ و تەفرە دڵت خۆش مەکە شوکر مەی ناخۆیت سەد گوناه ئەکەیت مەی زۆر باشترە	گر می نخوری طعنه مزن مستان را بنیاد مکن تو حیله و دستان را تو غره بدان مشو که مِی می نخوری صد لقمه خوری که می غلام است آن را
95	سەرمایەو قازانج هەمووم لەدەست چوو زۆر جەرگی بڕی ئەجەلی بەد خوو کەس نەهاتەوە لەو دنیا تاکوو بزانین باسی مردوەکان چی بوو	افسوس که سرمایه ز کف بیرون شد در پای اجل بسی جگرها خون شد کس نامد از آن جهان که پرسم از وی کاحوال مسافران عالم چون شد
96	لە مەیخانە دیم پیرێکی زاهید پێم ووت مردووەکان ئاخۆ چیان کرد ووتی سەرخۆش بە زۆری وەکو تۆ چوون و تا ئێستا نە جواب نە قاصد	پیری دیدم به خانه ی خماری گفتم نکنی ز رفتگان اخباری گفتا می خور که همچو ما بسیاری رفتند و خبر باز نیامد باری
97	من بەبێ شەراب هەڵناکەم ئەمرم ناتوانم باری جەستەم هەڵگرم ئەو ساتەم خۆشە ساقی بڵێ ها ئەم پێکەش بگرەو نەتوانم بیگرم	من بی می ناب زیستن نتوانم بی باده کشید بارتن نتوانم من بنده آن دمم که ساقی گوید یک جام دگر بگیر و من نتوانم
98	بەینێ شاگرد بووین، بووین بە مامۆستا بەم کەین و بەینە زۆر کەیفمان هەستا ئەنجامی داستان گوێ بگرە چی بوو لەخاك دەرچووین و چووین بەبای وەشتا	یک چند بکودکی باستاد شدیم یک چند به استادی خود شاد شدیم پایان سخن شنو که ما را چه رسید از خاک در آمدیم و بر باد شدیم

99	**مەهێڵە خەفەت داکوتێ ڕیشەی** **ماتی ڕۆژگارت بگرێ هەتا هەی** **وازلە پیاڵەی مەی لە یار مەهێنە** **بەر لەوەی مەرگ تێت خورێ هادەی**	مگذار که غصه در کنارت گیرد و اندوه و ملال، روزگارت گیرد مگذار کتاب و لب جوب و لب کشت زان پیش که خاک در کنارت گیرد
100	**داخی بەجەرگم هاوڕێکانم چوون** **ئێسکیان دارزاو نەمان و مردوون** **وەك یەك نۆشیمان لەیەك پیاڵە** **کەمێ پێش ئێمە ئەوان سەرخۆش بوون**	یاران موافق همه از دست شدند در پای اجل یکان یکان پست شدند خوردیم ز یک شراب در مجلس عمر دوری دو سه پیشتر ز ما مست شدند
101	**ئازیز با غەمی سبەی هەڵنەگرین** **بێ مەی قەت سەرێ نەکەینە سەرین** **سبەی کاروانی مەرگ کەوتە ڕێ** **ساڵێك بێ و هەزار وەکو یەك ئەمرین**	ای دوست بیا تا غم فردا نخوریم وین یکدم عمر را غنیمت شمریم فردا که ازین دیر فنا درگذریم با هفت هزار سالگان سر بسریم
102	**لەهەر قوژبنێك سەوزەو مێرگێکە** **لە خوێنی گەشی جوانە مەرگێکە** **پێ توند دامەگرە لەو سەوزە گیایە** **ڕەگ و ڕیشەکەی دڵ و جەرگێکە**	هر سبزه که برکنار جوئی رسته است گویی ز لب فرشته خویی رسته است پا بر سر سبزه تا بخواری ننهی کان سبزه ز خاک لاله رویی رسته است
103	**ئەو کۆشکەی جێگا کەیفی جەمشید بوو** **ئاسك تیا ئەزێ و مام ڕێویش بێچو** **بهرام کە گۆڕی ئەکرد بە کباب** **گۆڕ گرتی خۆی و مردو بەسەرچوو**	آن قصر که جمشید در او جام گرفت آهو بچه کرد و روبه آرام گرفت بهرام که گور می گرفتی همه عمر دیدی که چگونه گور بهرام گرفت
104	**بەرلەوەی لەسەر گۆڕت بخوێنن** **بفەرموو مەی و مەزەی خۆش بێنن** **خۆ تۆ ئاڵتون نیت هەی گەوجی نەزان** **بتخەنە خاك و دەرت بهێنن**	زان پیش که بر سرت شبیخون آرند فرمای که تا باده گلگون آرند تو زر نی ای غافل نادان که ترا در خاک نهند و باز بیرون آرند
105	**لەهەر جێ گوڵ و لالە زارێکە** **ئەو گوڵە خوێنی پادشای شارێکە** **هەر وەنەوشەیەك دەم ئەکاتەوە** **خاڵی سەر گۆنای چاو بەخومارێکە**	در هر دشتی که لال هزاری بود هست از سرخی خون شهریاری بوده ست هر شاخ بنفشه کز زمین میروید خالی است که بر رخ نگاری بوده ست

106	**ئەی دڵ گریمان کە خۆشی دنیا باغی ئاواتت لە گوڵاڵە پڕکا لە پڕ ئەبینی شەوێك وەك شەونم سبەی چۆن ئەتکێ تۆش نەمای ئاوا**	ایدل همه اسباب جهان خواسته گیر باغ طربت به سبزه آراسته گیر و آنگاه بر آن سبزه شبی چون شبنم بنشسته و بامداد برخاسته گیر
107	**گەر سەرخۆش نابم پەست و دلگیرم کە سەرخۆش ئەبم بێ هەست و بیرو حاڵێکە بەینی هۆشیاری و مەستی بەندەی ئەو کاتەم گەر بێ دەست گیرم**	تا هشیارم طرب ز من پنهان است چون مست شدم در خردم نقصان است حالی ست میان مستی و هشیاری من بنده ی آن که زندگانی آنست
108	**هاتن و چونمان بێ سوود و هۆیە قاڵیچەی ژینمان بێ تان و پۆیە لە گێژەی چەرخا ئای کە گیانی پاك ئەسوتێ قرچو هەراو بۆ سۆیە**	از آمدن و رفتن ما سودی کو وز تار امید عمر ما پودی کو چندین سروپای نازنینان جهان می سوزد و خاک می شود دودی کو
109	**ئێمەین کڕیاری مەیی کۆنەو نۆ بەهەشتمان داوە بە نیو دەنك جۆ ئەزانی بۆ کوێ ئەچی کە مردی؟ مەی بەمن بدەو کوێ ئەچی بچۆ**	مایيم خریدار می کهنه و نو وانگا ه فروشنده جنت به دو جو گویی که پس از مرگ کجا خواهم رفت می پیش بیارو هر کجا خواهی رو
110	**بەر لەوەی مەرگ بفەرموێ بڕۆین وەرە دەردی دڵ تێر بەمەی بشۆین بە دوری مەگرە چەرخی بەد کردار مۆڵەت مان نەدا قومێ ئاو بخۆین**	برخیز ز خواب تا شرابی بخوریم زان پیش که از زمانه تابی بخوریم کاین چرخ ستیزه روی ناگه روزی چندان ندهد زمان که آبی بخوریم
111	**لەگەڵ تیشکی خۆر سپێدەی بەیان دەست بە پیاڵەی مەی چەند جوانە ئینسان ئەڵێن کە گوایە مەی تفت و تاڵە حەق تاڵەو مەیش حەقە بێ گومان**	ه رگه که طلوع صبح ارزق باشد مـــی گـــویمت آن مِـی مروّق باشد گـــویند در افواه که حق تلخ بود باید که به این دلیل, مِی حق باشد.
112	**تێکە دەی ساقی تۆ بادەی گوڵگون با بڕژێ خوێنی شوشەی سەرنگون بەغەیری شەراب نیە لە گەردوون یارێکی پاك و دڵ و دەروون روون**	درده می لعل لالەگون صافی! بگشای ز حلق شیشه خون صافی کامروز برون ز جام می نیست مرا یک دوست که دارد اندرون صافی

113	**لە کەللەت دەرکە کەڵکەڵەی مەحاڵ پیاڵەت پڕ مەی بێ بە درێژاییساڵ لەگەڵ کچی ڕەز ڕابوێرە بۆ خۆت کچ بە حەرامی نەك دایکی حەڵاڵ**	در سر مگذار هیچ سودای محال می خور همه ساله ساغر مالامال با دختر رز نشین و عیشی میکن دختر به حرام به که مادر به حلال
114	**لەوەتەی مانگ و ئەستێرەی ئاسمان خول ئەخۆن وەك مەی نەیدیوە ئینسان من زۆر سەرسامم لەمەی فرۆشان چی ئەکڕنەوە باشتر بێ و هەرزان**	تا زهره و مه در آسمان گشت پدید بهتر ز می ناب کسی هیچ ندید من در عجبم ز میفروشان کایشان به زانکه فروشند چه خواهند خرید
115	**هێندە مەی ئەخۆم کەلە بۆنی مەی پڕبێ گۆڕەکەم لەو بۆنە خۆشەی گەر عارەق خۆرێ بەلاما بڕوات مەست و سەرخۆش بێ و تێر بلێ ئۆخەی**	چندان بخورم شراب، کاین بوی شراب آید ز تُراب، چون روم زیرِ تُراب، گر بر سر خاک من رسد مَخموری، از بوی شراب من شود مست و خراب.
116	**ئەم چەرخە تێیدا خەریك داماوین وێنە گرێکەو ئێمەش ڕوداوین ڕۆژ وەکو چراو عالەمیش فانۆس گێژو خول ئەخۆین چەند خەیاڵ خاوین**	این چرخ فلک که ما در او حیرانیم فانوس خیال از او مثالی دانیم خورشید چراغ دان و عالم فانوس ما چون صوریم کاندر او حیرانیم
117	**ئێمەی شازادەی خۆشی و ماکی غەم سەرمایەی دادو بنچینەی ستەم بەرزین و نزم پەستین و هەرم کەم ئاوێنەی ژەنگ دار لەگەڵ جاجی جەم**	ماییم که اصل شادی و کان غمیم سرمایه ی دادیم و نهاد ستمیم پستیم و بلندیم و کمالیم و کمیم آئینه ی زنگ خورده و جام جمیم
118	**خوایە دیمەنی شۆخی ئەو کیژە وەها ڕازاوە وا جوان داڕێژە ناش بێ سەیری کەین ئەم حوکمەت وایە کاسەی پڕ لە ئاو خوارکەو مەی ڕێژە**	یا رب تو جمال آن مه مهرانگیز آراسته ای به سوسن و عنبر نیز پس حکم چنان کنی که در وی منگر این حکم چنان بود که کج دار، مریز
119	**گیانی بە ماکی پاکیی کرا گۆش میوانتە نەکەیت بیکەی فەرامۆش هەر ڕۆژت لێ هات کەیلی کە بەمەی نەك ئێوارەیەك بڵێ لای تۆم خۆش**	روحی که منزه است ز آلایش خاک مهمان تو آمده است از عالم پاک مِی ده تو به باده ی صبوحی مددش زان پیش که گوید: أَنْعَمَ اللهُ مَسَاَک

120	**یەك قوم لەشەراب گشت جیهان دێنێ** **خشتی سەر کوپەی هەزار گیان دێنێ** **ئەو دەسەسڕەی مەیی پێ ئەسڕین** **هەزار بەرماڵی موسوڵمان دێنێ**	یک جرعه ی مِی، ملک جهان می ارزد خشت سر خُم، هزار جان می ارزد آن پارچه ای که لب به آن پاک کنند حقا که هزار طیلسان می ارزد
121	**هەفتە هەموو ڕۆژ مەی بخۆ سەربەست** **نەکەی قەت جمعە دەربکەی لەدەست** **لای ئێمە یەکە شەممە یا جمعە** **تۆ خوا پەرست بە نەوەك ڕۆژ پەرست**	یک هفته شراب خورده باشی پیوست هان تا ندهی تو روز آدینه ز دست در مذهب ما شنبه و آدینه یکی است جبار پرست باش نه روز پرست
122	**مەیخانە بەمەی خۆران ئاوایە** **خوێنی دوو هەزار تۆبەم لەملایە** **من گوناه نەکەم ڕەحمەت کوا ئەبێ** **تامی لێ بوردن لە گوناه دایە**	آبادی میخانه ز می خوردن ماست خون دو هزار توبه بر گردن ماست گر من نکنم گناه رحمت چه کند آرایش رحمت از گنه کردن ماست
123	**خەرقەی تۆبە و زهد شەرتە بفرۆشم** **بە مووی سپیەوە تێر مەی بنۆشم** **ژمارەی عومرم خۆیدا لە هەفتا** **ئێستا وەختێتی بۆ مەی تێکۆشم**	من دامن زهد و توبه طی خواهم کرد با موی سپید قصد می خواهم کرد پیمانه عمر من به هفتاد رسید این دم نکنم نشاط کی باید کرد
124	**من مەیی تاڵی کۆنە بێ ووچان** **ئەنۆشم شەوی جمعەی ڕەمەزان** **ترێی حەڵاڵی خۆم کردە کووپە** **ئەیکا بە شەراب تا نەیخۆم، یەزدان**	من باده ی تلخ دیرینه خورم اندر رمضان در شب آدینه خورم انگور حلال خویش در خم کردم تلخی مکن ای خدای تا من بخورم
125	**دەستێك بە قورئان دەستێکم بەجام** **لایەکم حەڵاڵ ئەولاکەم حەرام** **لەم ژێر گومەزی شینە ئێمە واین** **نە تەواو کافر نەتەواو ئیسلام**	یک دست به مصحفیم و یک دست به جام گه نزد حلالیم گهی نزد حرام ماییم در این گنبد فیروزه رخام نه کافر مطلق نه مسلمان تمام
126	**پیاڵە بەو چەشنە دروست کراوە** **بشکێ لای سەرخۆش لفوی تەواوە** **هەر سەرەو کوڵمەو لاجانگە و چاوە** **لای خوا ڕەوایە بڵێن شکاوە**	ترکیب پیالەای که درهم پیوست بشکستن آن روا نمیدارد مست چندین سر و پای نازنین از سر و دست از مهر که پیوست و به کین که شکست

127	**بەرماڵمان لە مل کووپەی مەی ئاڵان** **تۆزی مەیخانە بۆ تەیموممان** **بەڵکو لەو عومرەی لە مزگەوت دۆڕا** **بیدۆزینەوە لە مەیخانەکان**	ما خرقه زهد بر سر خم کردیم از خاک خرابات تیمم کردیم شاید به در میکده ها دریابیم آن عمر که در مدرسه ها گم کردیم
128	**گوڵ ووتی لە ڕووم جوانتر قەت نابێ** **گوڵاوکەر بۆچی ڕقی لێم وابێ** **بولبول ووتی پێی ئەبێ هەموو کەس** **ڕۆژێك پێکەنی ساڵێك گریابێ**	گل گفت به از لقای من رویی نیست چـندیـــن ستم گلابگر باری چیست؟ بـــلبل بـــه زبـــان حال با او می گفت یک روز که خندید، به سالی نگریست
129	**لەللە ئا رەزوی کچی جوانێتی** **دڵم هەر شەراب داوا خوازێتی** **پێم ئەڵێن بەڵکو خوا لێت خۆش نەبێ** **من تۆبە ناکەم کەیفی خۆیەتی**	در سر هوس بتان چون حورم باد در دست همیشه آب انگورم باد گویند خدا تو را ز می توبه دهاد او خود ندهد من نکنم دورم باد
130	**سبەینێ ئالای درۆ قەی ئەکەم** **بە مووی سپیەوە قەصدی مەی ئەکەم** **سالانی عومرم خۆی دا لە هەفتا** **ئێستی کەیف نەکەم گوایە کەی ئەیکەم؟**	فردا علم نفاق طی خواهمکرد، با موی سپید قصد می‌خواهمکرد، پیمانۀ عمر من به هفتاد رسید، این دم نکنم نشاط، کی خواهم کرد؟